

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

29. november 2013

J.nr. 2676/1955-0012

Ref. BJH

KOMITÉSAG

Grund- og nærhedsnotat om forslag fra EU-kommissionen om forordning, der implementerer direktiv 2009/125/EF med hensyn til at fastlægge krav til ventilationsenheder til bolig- og ikke-boligformål.

1. Resumé

Kommissionen har fremlagt et forslag til forordning om energi- og miljøkrav til ventilationsenheder, der anvendes i enfamilieboliger, flerfamilieboliger og i ikke-boligventilationsanlæg. Forslaget er et led i udmøntningen af ecodesigndirektivet, som er et rammedirektiv, der har til formål at reducere energirelaterede produkters miljøpåvirkning og nedbringe deres energiforbrug. Forslaget forventes sat til afstemning i en komité efter forskriftprocedure med kontrol den 17. december 2013 og forventes suppleret med krav til energimærkning af boligventilationsenheder. Forslaget stiller krav til støj samt til ventilationsenheders energieffektivitet, derunder til effektiviteten af evt. varmegenvinding. Forslaget vurderes at have marginale positive energi- og klimamæssige konsekvenser, som følge af de omfattede produkters lavere energiforbrug, når de anvendes. Forslaget medfører begrænsede merudgifter for staten, vurderes at have neutrale samfundsøkonomiske konsekvenser og forventes ikke at udgøre en ekstrabyrde for erhvervslivet generelt, men at medføre positive erhvervsøkonomiske konsekvenser for danske eksportører af ventilationsenheder. Regeringen er generelt positiv overfor Kommissionens forslag og agter derfor at stemme for forslaget.

2. Baggrund

EU-Kommissionen har den 14. november 2013 fremsendt et forslag til kommissionsforordning om krav til ventilationsenheder, som markedsføres for første gang på det indre marked.

Forordningen stiller krav til ventilationsenheders energieffektivitet ved transport af luft og ved varmegenvinding fra afkastluften samt til støjen fra enhederne. Forslaget omfatter krav til mindre og mellemstore ventilationsenheder til anvendelse i henholdsvis enfamilieboliger, flerfamilieboliger og til ikke-boligbrug. Forslaget vil indebære krav til balancerede ventilationsenheder (dvs. med både ind- og udsugning) og til envejs-enheder (kun indblæsning eller udsugning).

En række enhedstyper er undtaget, fx. små envejsventilationsenheder, enheder til brug i giftige, eller eksplosive atmosfærer, til nødventilation mv.

Forslaget behandles på et møde i den regulerende komité for energieffektivitet den 16.-17. december og forventes at blive sat til afstemning d. 17. december 2013.

Hjemmelsgrundlag

Forordningen har hjemmel i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EC af 21. oktober 2009 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter (ecodesigndirektivet), specielt artikel 15. Ecodesigndirektivet er baseret på Traktatens artikel 114 (indre marked). Forordningen er et led i rækken af gennemførelsesforanstaltninger under dette direktiv.

Forslaget behandles i en komité efter forskriftproceduren med kontrol jf. bestemmelserne i artikel 5a stk. 1-4 og art. 7 i afgørelse 1999/468/EF. Vedtagelse af forslaget i den regulerende komite for energieffektivitet kræver kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Forslaget har til formål at begrænse EU's energiforbrug til luftsifte og deraf følgende varmetab i bygninger.

Ventilationsenheder bruger el-energi til driften, men har samtidig mulighed for at genvinde varmen fra afkastluften, hvilket kan medføre, at enhederne genvinder mere energi, end de bruger. Kommissionen opgør i forslaget til ecodesign, at ventilationsenhederne på grund af muligheden for varmegenvinding samlet set resulterer i en positiv energibalance og i 2020 derved sparede 1872 PJ primært energiforbrug i EU. Uden nye energieffektivitetskrav forventes besparelsen at stige til 2.829 PJ i 2025.

De foreslåede krav til energimærkning og ecodesignkrav er af kommissionen samlet set opgjort til at give et omkostningseffektivt besparelspotentiale på yderligere 45 % (1300 PJ) i primært energiforbrug i 2025 eller samlet 4.130 PJ. Der er ingen separate opgørelser for de to forslag, der er fremsat i sammenhæng.

Forslaget omfatter krav til mindre og mellemstore ventilationsenheder til anvendelse i hhv. enfamilieboliger, flerfamilieboliger og til ikke-boligbrug. Forslaget vil indebære krav til såvel balancerede ventilationsenheder (med både ind- og udsugning) som til etvejs-enheder (kun indblæsning eller udsugning). Der skelnes mellem boligventilationsenheder med elforbrug mindre end 250 W eller mellem 250 og 1000 W samt ikke-boligventilationsenheder med elforbrug større end 250 W.

En række enheder er undtaget. Det drejer sig om envejs-enheder med et samlet elforbrug til motorer på højst 30 kW, enheder til brug i giftige, slidende eller eksplosive atmosfærer (ATEX-zoner), til nødventilation i kortere perioder fx brandventilation, til ekstreme temperaturforhold eller med forsyningsspænding over 1000 V (vekselstrøm) hhv. 1500 V (jævnstrøm). Ligeledes er ventilationsenheder med en varmeveksler eller varmepumpe, hvis formål primært er opvarmning eller afkøling frem for at skifte luften, undtaget.

Kommissionen påpeger i forslaget, at de foreslåede minimumskrav kan opfyldes ved, at producenterne anvender omkostningseffektive produktforbedringer og ved at indfasningsperioden tager højde for produktens udviklingscyklus.

Forslagets krav

For boligventilationsenheder stilles krav til det specifikke energiforbrug set over et år (kaldet SEC), dvs. energiforbrug til såvel luftskifte som opvarmning af kold indsugningsluft. I trin 1, gældende fra 2016, er det sat til 0 kilowatttime per kvadratmeter opvarmet boligareal, mens det i trin 2, gældende fra 2018, er sat til -20 kilowatttimer pr kvadratmeter opvarmet areal. Dette negative energiforbrug afspejler, at der fra trin 1 er krav om, at balancerede ventilationsenheder har varmegenvinding. Endvidere bliver det krævet, at ventilationsenhederne kan behovsstyres, dvs. indstilles på forskellige driftsniveauer afhængigt af behovet. Fra trin 2 kræves yderligere, at ventilationsenheder med filter har en alarm for filterudskiftning, da tilstoppede filtre kan forøge energiforbruget drastisk.

Enheden må maksimalt støj med 45 dB i trin 1 og 40 dB i trin 2. Derudover skal producenterne levere produktinformation, der bl.a., skal være tilgængelig på leverandørens hjemmeside.

For ikke-boligventilationsenheder stilles krav om, at enheden skal kunne behovsstyres, og om at alle ventilationsenheder med balanceret ventilation har varmegenvinding. Fra trin 1 skal varmegenvindingens effektivitet være mindst 63-67 pct., afhængigt af type, stigende til 68-73 pct. i trin 2. Endvidere er der krav til ventilatorernes effektivitet for hhv. envejs-ventilationsenheder og tovejs-ventilationsenheder. Også disse krav stiger i trin 2.

Derudover skal producenterne levere produktinformation, der bl.a. skal være tilgængelig på leverandørens hjemmeside inklusiv data for støj.

Målinger og beregninger

Boligventilationsenheders specifikke årlige energiforbrug, SEC, beregnes ud fra en formel som blandt andet inkluderer brugstid effekt fra varmegenvinding og effektiviteten i en række enkeltkomponenter.

Energieffektiviteten kan angives i forhold til tre forskellige klimazoner; kold, middel og varm, som det også kendes fra varmepumper.

Der skal foretages relativt få og målinger, som er kendte og ukomplicerede standardmålinger.

For ikke-boligventilationsenheder beregnes den interne specifikke elforbrug til ventilator, som afhænger af interne tab i ventilationsenhedens og ventilatorens effektivitet.

Generelt for alle typer ventilationsenhed skal de målinger som myndighederne ved kontrol i relation til energieffektivitet udfører tage hensyn til en måletolerance på 7 pct., hvilket er betydeligt over den præcision de tilhørende målestandarder opgiver.

For alle typer ventilationsenhed skal støjniveauet måles.

Revision

Forslaget indeholder en revisionsbestemmelse. Det foreslås, at Kommissionen senest 1. januar 2019 skal vurdere forordningen, bl.a. med henblik på at vurdere de på det tidspunkt gældende krav og eventuel fastsættelse af yderligere krav, derunder om mindre ventilationsenheder skal medtages.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der forelægges ingen udtalelser fra Europa-Parlamentet. Parlamentet vil i overensstemmelse med den valgte komité-procedure have mulighed for at udtale sig, efter at komitéen har stemt om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Forslaget til forordning er et led i udfyldelsen af ecodesigndirektivet og stiller krav til den type af produkter, der er omfattet af forslagets definitioner.

Kommissionen anfører i sin motivering af forslaget, at hvis de enkelte medlemslande fastsætter nationale krav til de pågældende produkter, vil der være risiko for forskelligartede nationale bestemmelser og procedurer, som ikke stemmer overens på tværs af landegrænserne i EU. Dette vil resultere i barrierer for varernes fri bevægelighed inden for EU og unødige omkostninger for erhvervslivet. Sådanne regler må derfor have det samme indhold i EU. I overensstemmelse med nærhedsprincippet bør tiltag inden for området derfor gennemføres på fællesskabsniveau.

6. Gældende dansk ret

Dette område bliver reguleret af regler i det danske bygningsreglement, som stiller effektivitetskrav til det samlede ventilationssystem.

Ventilationsenheder installeret i danske bygninger er allerede nu mere effektive end kravene i trin 2 lægger op til. Ecodesignkravene for såvel bolig- som ikke-boliganlæg er baseret på krav til enkeltkomponenter i ventilationsenheden og for boligventilationsenheder endvidere på en samlet opgørelse af energieffektiviteten ved ventilation og varmegenvinding. Dette er to forskellige måder at opgøre effektiviteten på og kan betyde, at der på længere sigt bliver behov for en tilpasning af det danske bygningsreglement til denne fremgangsmåde. Energistyrelsen forventer ikke, at dette vil give væsentlige problemer.

Også bygningsreglementets krav til effektiviteten af varmegenvinding er strammere end kravene bliver i ecodesignkravene i ikke-boligenheder.

Forslaget til forordning vil, hvis det vedtages i ovennævnte komité, samt af Rådet og Europaparlamentet, være direkte gældende i Danmark og skal ikke implementeres i dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget vil på statsligt niveau medføre øgede omkostninger til markedsovervågning og -kontrol mv. Merudgifter som følge af forslaget vil blive holdt inden for Klima-, Energi- og Bygningsministeriets ramme.

Forslaget medfører ikke administrative eller økonomiske omkostninger for regioner og kommuner.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Da de skandinaviske leverandører af ventilationsenheder er kendt for at kunne levere enheder med særdeles høj energieffektivitet, forventer danske eksportører af ventilationsenheder at kunne få en fordel af nye minimumskrav i resten af Europa og af at kravene er ensartede.

På det danske marked må det forventes, at der med tiden vil komme et større udvalg af energieffektive produkter end ellers.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Producenter af produkter, der er omfattet af dette forslag, skal dokumentere, at deres produkter overholder forslaget bestemmelse. Forordningen forventes ikke at udgøre en væsentlig ekstra byrde i forhold til de dokumentations- og informationskrav, producenter allerede er omfattede af og de dokumentationskrav, som de med de nuværende nationale regler, møder i andre EU-lande.

Konsekvenser for miljø og beskyttelsesniveau

Kravene i det danske bygningsreglement betyder, at ventilationsenheder i danske bygninger har høj effektivitet. Forslaget forventes derfor kun at have marginal påvirkning af energiforbruget.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

På baggrund af de eksisterende danske regler for ventilationsanlægs energieffektivitet, vurderingen af de administrative konsekvenser, et potentielt større udvalg af energieffektive produkter og forventede eksportertilvækst forventes de samfundsøkonomiske konsekvenser af forslaget at være neutrale, men med positive erhvervsøkonomiske konsekvenser for danske eksportører af ventilationsenheder.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Klima-, Energi- og Bygningspolitik. Der er indkommet høringssvar fra Danske Regioner, Danske Fjernvarme, Dansk Ventilation og VedvarendeEnergi,

Danske Regioner og Danske Fjernvarme enten støtter eller har ingen kommentarer til forslaget.

Dansk Ventilation (DV) støtter forordningen men bemærker, at en række fejl skal rettes, og foreslår endvidere:

- at den såkaldte SFP-faktor, benyttes som mål for enhedernes energieffektivitet og som svarer til det man bruger i det danske bygningsreglement
- at beregningsmetoder harmoniseres med de allerede eksisterende ecodesignkrav til ventilatorer, EU 327/2011
- skrappe krav til effektiviteten af varmegenvinding.

VedvarendeEnergi støtter krav om ecodesign til ventilationsanlæg og foreslår:

- at en-vejs-ventilationsenheder mindre end 30 watt, som nu er undtaget, medtages
- skrappe krav til støjniveauet fra boligventilationsanlæg og til varmegenvinding.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det vurderes, at der er principiel opbakning til de krav, som Kommissionen foreslår. Der er pt. ingen lande, der officielt har tilkendegivet deres holdninger til det konkrete forslag.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for Kommissionens forslag, fordi det i EU som helhed medfører energi- og CO₂-besparelser og støtter danske producenter af energieffektive ventilationsenheder.

Regeringen finder dog, at ambitionsniveauet virker lavt i forhold til erfaringerne fra de nordiske lande. Regeringen vil derfor forsøge at løfte ambitionsniveauet og beregningsmetode, så det nærmer sig de danske krav.

Regeringen mener endvidere, at der så vidt muligt skal være sammenhæng mellem den eksisterende ecodesignregulering for ventilatorer og den nye regulering, således at de ikke modarbejder hinanden eller giver anledning til smuthuller.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.